

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-106>

Салюхіна Валентина, студентка магістратури кафедри ТІМ НАОМА
(науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, доцент В. І. Петрашик)

Перспективи залучення юнгівського методу до аналізу творів на прикладі творчості сквоту «Паризька комуна»

Ключові слова: символ, архетип, Карл Густав Юнг, Паркомуна, Валерія Трубіна, Олег Голосій, Олександр Гнилицький.

Valentyana Saliukhina, PhD student, NAFAA
(academic mentor: Associate Professor at NAFAA Volodymyr Petrashyk)

Prospects of applying the Jungian method to the analysis of art exemplified by the works of the Parkomuna squat

Abstract: The study of symbols in the artworks by Valeriia Trubina, Oleh Holosii and Oleksandr Hnylytskyi using the Jungian method provided the discovery of new levels of meanings that refer not only to personal background of the authors, but also to archetypal motifs preserved in the collective consciousness and common to most religions and mythologies.

Key words: symbol, archetype, Carl Gustav Jung, Parkomuna, Valeriia Trubina, Oleh Holosii, Oleksandr Hnylytskyi.

Тенденція до пріоритизації персонального у мистецтві, що є звичною для світового мистецтва взагалі, у пізньорадянський період є революцією індивідуального, що роками пригнічувалось на користь колективного. Така зміна парадигми породила період чистого мистецтва – вже поза впливом «держзамовлення», та ще поза впливом комерціалізації – обов'язково мала залишити відбиток на творчості сучасників. Символізм, як один з базових напрямів мистецтва взагалі, повертається в трансавангардному постмодернізмі, але іншим – індивідуалізованим, архетипічним.

До питання символу у різні часи зверталися І. Кант, Г. В. Ф. Гегель, Е. Кассіре́р, а також К. Ю. Андреева, С. П. Стоян. Та найбільш релевантним у цьому випадку стали методи дослідження, що пропонував родоначальник самого терміну «архетип» К. Г. Юнг. Він та його учень Е. Нейман неодноразово наголошували на застосуванні методу психоаналізу на мистецьких творах сьогодення, адже саме сучасна людина живе в усіх попередніх контекстах одночасно завдяки загальнодоступності інформації. Більшою мірою це стосується людей мистецтва та пострадянських митців зокрема, адже після десятиліть стримування потоку інформації ззовні, вона з ефектом прорваної греблі одразу ж накрила їх своєю хвилею. Актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю вивчення впливу соціополітичного контексту на творчість українських художників цього часу.

Яскравими представниками цього періоду є митці сквоту «Паризька комуна». Окремо, у їхньому спрямуванні до символу, щойно відкритих для себе філософії та релігії, можна розглядати Валерію Трубіну, Олега Голосія та Олександра Гнилицького, чия творчість є рівною мірою самобутньою та характерною для свого напрямку, тому наша мета – дослідити символи у творчості паркомунівців саме на їхньому прикладі.

Вивчення картини раннього періоду творчості зазначених митців, з опорою на дані про життя та погляди часів їх створення, дало можливість проаналізувати наявні символи, що відносять нас до інших культур та епох, від давньоєгипетських вірувань та давньогрецької міфології до християнства та буддизму. Виявлено відмінності між підходами авторів до осмислення релігійних питань, де Трубіна вивчає нові для неї релігійні смисли відсторонено, споглядаючи міфологічні створіння у снах та транслюючи їх глядачеві, як неупереджений медіум, Голосій – навпаки, особисто, пропускаючи їх крізь себе, співвідносячи власне «я» із божественним, а Гнилицький фокусується не на сутності образів, а на їхній формі, релігійних «декораціях», відокремлюючи їх від догм, ставлячи у незвичні ситуації, щоб дозволити глядачеві оцінювати їх як явище самостійне. Виявлено нові шари закладених сенсів, що ще не були раніше озвучені авторами в інтерв'ю чи зафіксовані дослідниками їхнього життя та творчості.

Митці, як люди підвищеної чутливості до навколишнього світу, беззаперечні медіатори своєї епохи. Таким чином, ми знаходимо її відбиток та безліч інших контекстів навіть у найбільш особистих полотнах завдяки юнгівському методу, отже він рекомендується для аналізу не тільки творів обраних художників чи тієї епохи, а сучасного мистецтва загалом.

